

ЗАКАРПАТСЬКА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ

Кафедра образотворчого мистецтва

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з
навчальної роботи

А. М. Бокшан

“ 29 ”

2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Композиція

(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань **02 Культура і мистецтво**

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність **023 образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація**

(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Образотворче мистецтво»

Факультет Образотворчого мистецтва

2020 – 2021 навчальний рік

Робоча програма з Композиції для студентів за спеціальністю: 023 образотворче м-во, декоративне м-во та реставрація (Ж-5) "27" серпня 2020 р. – 10 с.

ОПП «Образотворче мистецтво»

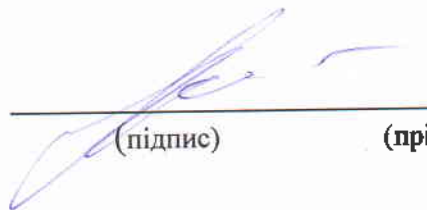
Розробник: **Корж-Радько Л. А**, доцент, декан ФОМ

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри ОМ.

Протокол від "27" серпня 2020 року №1

Завідувач кафедри Коприва А.Т.

_____ (Коприва А.Т.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

© _____, 20__ рік
© _____, 20__ рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ОПП, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 8	<u>Галузь знань</u> 02 культура і мистецтво (шифр і назва) <u>Спеціальність</u> 023 образотворче м-во, декоративне м-во, реставрація (шифр і назва)	Нормативна (за вибором) Денна	
Модулів – 2	<u>ОПП</u> «Образотворче мистецтво»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		5-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 240		9-й	10-й
Тижневих годин для денної форми навчання: 4 аудиторних -116 самостійної роботи студента -124	<u>Освітній рівень:</u> магістр	Лекції	
		5 год.	5 год.
		Практичні, семінарські	
		43 год.	63 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		124 год.	
Індивідуальні завдання:			
Вид контролю: Диференційований залік у 9 семестрі; екзаменаційний перегляд у 10 семестрі			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:1

для заочної форми навчання -

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Композиція».

Основною метою програми є становлення індивідуального формотворчого принципу у кожного із студентів .

Навчання форми невід'ємно пов'язане з:

- а) вивченням основ і прийомів ремесла;
- б) вмінням структурно та образно "бачити" об'єкт;
- в) розвитком здатності асоціативного погляду на об'єкт.

Навчання формі неможливе без серйозного оволодіння професійною майстерністю, що вимагає поступового виконання ряду вправ. Викладач визначає і задає студентові комплекс завдань, які той повинен реалізовувати як під час занять в аудиторії, так і в позааурочний час самостійно. Загальний курс з живопису на кафедрі образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва охоплює умовно три етапи, які в програмі розміщені послідовно :

1. Студійний (пізнавально-аналітичний).
2. Студійно-творчий (узагальнюючий, архітектонічний)
3. Творчий (образно-формотворчий).

Основною формою навчання з живопису є робота з натури (натюрморт, людська фігура).

Вивчення і засвоєння практичних навиків, теоретичних знань, зображення кольоровими засобами предметів навколишнього світу, портрету і фігури людини. Вміння оперувати кольорово – тональними відношеннями в просторовому та площинному зображенні та застосувати живописні засоби для створення певного художнього образу.

Сприяння набуттю і вдосконаленню професійного рівня студента, зокрема у розвитку його відчуття пропорцій, тону, кольору, необхідних при зображенні предметів чи постаті людини у тривимірному середовищі. Сприяння формуванню навиків узагальнення та відбору, найбільш виразних рис.

Завдання навчальної дисципліни «Композиція».

1. Володіти практичними навиками виконання живопису різними колористичними засобами;
2. Формувати гостроту сприйняття і відтворення колориту, тональних співвідношень, об'ємних форм;
3. Виконувати серії практичних завдань, що передбачають поступове ускладнення форми, кольору, композиції, починаючи від натюрмортів і завершуючи передачею постаті людини і емоційного характеру портрету;
4. З'ясувати особливості і принципи формотворення і колориту в різні історичні епохи;
5. Вивчати методику ведення дисципліни, готуючись до можливої викладацької роботи;
6. Окрім практичних та теоретичних занять збагачувати свої професійні знання відвідуванням у позааурочний час музеїв, галерей, лекцій, симпозіумів, пленерів, вернісажів та інших культурно-мистецьких заходів, що сприяють зростанню професійних знань.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- а) історико - теоретичні підходи до живопису і місце останнього в системі художньої творчості;
- б) особливості роботи різними живописними засобами;
- в) фізичні та фізіологічні принципи, кольорового і тонального сприйняття форми;
- г) закони кольорознавства і побудови композиції.
- д) вивчення та застосування в практичних завданнях з живопису таких властивостей кольору, як

символіка і психологія.

вміти:

- а) будувати на площині просторові об'єкти;
- б) використовувати кольорові тональні співвідношення та можливості матеріалів;
- в) виконання з натури пейзажів, натюрмортів, зображення портрету та фігури людини, зберігаючи при цьому пропорції та колорит;
- г) на підставі засвоєного матеріалу інтерпретувати зображення у відповідності до поставлених задач;
- д) вміти вести аналітичний відбір для максимальної художньої виразності.
- е) гармонійно поєднувати кольорові плями як у трьох вимірному зображенні, з врахуванням просторових та світлотіньових властивостей кольору, так і в двовимірному, акцентуючи на інші характеристики кольору.
- є) в інтерпретаційних і творчих завданнях прерогативою має бути образна характеристика різними мистецькими засобами, кольором насамперед.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 9. Фігуративна композиція.

Тема 1. Асоціативна композиція на тему: «Емоція» (диптих).

Завдання: за допомогою пластичної трактовки портрета передати емоційно-психологічний стан одногрупника. Формат 60x60 (2 шт.), полотно, картон, олія.

Тема 2. Фігуративна композиція на тему «Фігура в екстер'єрі».

Завдання: використовуючи усі набуті знання та навички за роки навчання створити декоративно-площинну композицію з використанням фігури людини в умовах міського пейзажу.

Формат 100x80, полотно, картон, олія.

Змістовий модуль 10. Багатофігурна композиція.

Тема 3. Багато фігуративна композиція на довільну тему.

Завдання: за допомогою пластики тіл та кольорової гами розкрити обрану тему в композиції.

Формат 100x100, полотно, картон, олія.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 9.												
Змістовий модуль 1. Фігуративна композиція.												
Тема 1. Асоціативна	40	2	18			20						

композиція на тему: «Емоція» (диптих).												
Тема 2. Фігуративна композиція на основі постановки по живопису	56	3	25			28						
Разом за змістовим модулем	96	5	43			48						
Модуль 10.												
Змістовий модуль 2. Багатофігурна композиція.												
Тема 3. Багато фігуративна композиція на довільну тему (фор ескіз дипломної роботи)		5	63			76						
Разом за змістовим модулем	144	5	63			76						
Усього годин	240	10	106			124						

5. Теми практичних занять

N з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Асоціативна композиція на тему: «Емоція» (триптих).	18
2	Фігуративна композиція на основі постановки по живопису	25
3	Багато фігуративна композиція на довільну тему	63
разом		106

6. Самостійна робота

N з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1	Збір матеріалу до композиції на тему: «Емоції». Замальовки та етюди з натури.	40
2	Робота в бібліотеці та музеях міста по вивченню кращих художніх взірців складних композицій.	40
3	Збір матеріалу до багато фігурної композиції (фор ескіз дипломної роботи). Зарисовки м'яким матеріалом (соус, сепія, вугілля, сангіна) фігури людини в ракурсі.	44
Разом		124

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання включають в себе самостійне опрацювання з літературою для засвоєння тем з рисунку.

1. Голова натурщика, виконана в техніці гризайль на нейтральному тлі. Г.В. Беда «Живопись», Москва «Просвещение» 1986, ст. 16-25, ст.50-56, ст.80-94, ст.120-132.
2. Голова натурщика в різних ракурсах в обмеженій кольоровій гаммі. Виконання двох етюдів в різних поворотах. Г.В. Беда «Живопись», Москва «Просвещение» 1986, ст. 80-87, ст.123-135. А.В. Секачева, А.М. Чуйкина, Л.Г. Пименова, «Рисунок и живопись», Москва «Легкая и пищевая промышленность», 1983, ст.126-135
3. Портрет з плечовим поясом на тлі однієї або кількох кольорових драперій. А.В. Секачева, А.М. Чуйкина, Л.Г. Пименова, «Рисунок и живопись», Москва «Легкая и пищевая промышленность», 1983, ст.175-188, ст.195-202.
4. Виконання пів фігури з руками в середовищі кількох кольорових драперій. Г.В. Беда «Живопись», Москва «Просвещение» 1986, ст. 80-87, ст.123-135. А.В. Секачева, А.М. Чуйкина, Л.Г. Пименова, «Рисунок и живопись», Москва «Легкая и пищевая промышленность», 1983, ст.126-135
5. Виконання пів фігури з руками в середовищі кількох різнокольорових драперій. Г.В. Беда «Живопись», Москва «Просвещение» 1986, ст. 80-87, ст.123-135. А.В. Секачева, А.М. Чуйкина, Л.Г. Пименова, «Рисунок и живопись», Москва «Легкая и пищевая промышленность», 1983, ст.126-135
6. Виконання пів фігури з руками на декоративному тлі. Г.В. Беда «Живопись», Москва «Просвещение» 1986, ст. 80-87, ст.123-135. А.В. Секачева, А.М. Чуйкина, Л.Г. Пименова, «Рисунок и живопись», Москва «Легкая и пищевая промышленность», 1983, ст.126-135

8. Методи навчання

Переважаюча практична робота на відпрацювання навиків роботи з лінією та тоном. Основним засобом є робота над постановками, що сприяють вивченню основних законів побудови тональної композиції, і які ускладнюються у відповідності до методики навчання рисунку.

9. Методи контролю

Поточні та підсумкові перегляди та систематичні індивідуальні консультації викладача.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота	Підсумковий тест	Сума
---	------------------	------

			(екзамен)		
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		40	100
T1	T2	T3			
20	20	20			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
74 - 81	C		
64 - 73	D	задовільно	
60 - 63	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

4. Рекомендована література

1. Л. А. Корж-Радько. «Основні етапи роботи над портретом та пів фігурою людини в живописі» видавництво Гражда. Ужгород 2013 ст., 36.
2. А.В. Волошук. Навчально-методичний комплекс зі спецкурсу «Мистецько-педагогічна система Золтана Баконія» в контексті розвитку художньої освіти України та Закарпаття». Ужгород видавництво Гражда 2008 ст., 64.
3. А.Т. Коприва. Композиція та художній образ в живописі. Методичні вказівки до вивчення теорії та практичного курсу живопису Частина 1. Мукачево видавництво Карпатська вежа 2008 ст., 32.
4. А.Т. Коприва. Академічна постановка з живопису «Одягнена напівфігура з руками». Навчально-методична розробка для студентів вищих мистецьких навчальних закладів України. Рукопис схвалено вченою радою ЗАМ. Ужгород, 2019. ст., 7.
5. Л.А. Корж-Радько. Основні етапи роботи над постановкою з фігурою людини в живописі. Гражда 2013 ст.,32.
6. А.Т. Коприва. Організація самостійної роботи студентів ЗАМ в умовах застосування інформаційно-комунікаційних технологій. Рукопис схвалено вченою радою ЗАМ. Ужгород, 2019. ст., 24.
7. Н. С. Пономаренко: Методичні вказівки до вивчення дисципліни « Основи композиції». – Ужгород: Гражда-ЗХІ, 2006. – 64с.
8. Богдан Губаль. Композиція в дизайні. Одно-, дво- і тривимірний простір: навчальний посібник / за ред. проф. Є. А. Антоновича. – Тернопіль.: «ПЦ Матвей», 2011.-240с.; іл.
9. М.В.Приймич. Іконостаси Закарпаття. Історично мистецькі нариси, Всеукраїнське видавництво «Карпати» 2014 ст., 184.
10. А.І. Анорічева-Єрьомка. Академічний живопис навчальний посібник. Харків «Колорит» 2009 ст.,176. Ілюстрація 101 віддрукована догори ногами.
11. Ли Н. Основы учебного академического рисунка. В-во: ЕКСМО. Москва 2010 ст., 480.

Допоміжна

1. И. Анисимов Н.Н. Основы рисования: Учебное пособие для вузов. — М.: Стройиздат, 1974.
2. Баммес Г. Обнаженный человек. — Дрезден, 1982.
3. Баммес Г. Художественная пластическая анатомия человека. — Дрезден, 1988.
4. Барщ А.О. Рисунок в средней художественной школе. — М.:Изд-во Академии художеств СССР, 1963.
5. Беда Г.В. Основы изобразительной грамоты: рисунок, живопись, композиция: Учебное пособие для студентов педагогических институтов по специальности 21.09 «Черчение, рисование и труд». — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Просвещение, 1981.

6. Бачинський С.Л. Основи грамоти з образотворчого мистецтва. – К.: Радянська школа, 1981.
7. Гребенюк Г.Є. Основи композиції та рисунок. К.: Техніка, 1997.
8. Ли Н.Г. Рисунок. Основи ученого академического рисунка: Ученик. – М.: Эксмо, 2006. – 480 с., ил.
9. Кириченко М.А., Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти. – Київ: Вища школа, 2002.
10. Кулебакин Г.Н. Рисунок и основы композиции: Учебник для СПТУ/Под ред. Т.Л.Кильке. — 3-е изд., перераб. и доп. — М.: Высшая школа, 1988.
11. Максимов О.Г. Рисунок в профессии архитектора. — М.: Стройиздат, 1999.
12. Тихонов СВ. Рисунок: Учебное пособие для вузов/С.В.Тихонов, В.Г.Демьянов, В.Б.Подрезков. — М.: Стройиздат, 1995.
13. Ростовцев Н.Н. Рисование головы человека: Учебное пособие. — М.: Изобразительное искусство, 1989.
14. Ростовцев Н.Н. Очерки по истории методов преподавания рисунка: Учебное пособие. М.: Изобразительное искусство, 1983.
15. Шембель Л.Ф. Основы рисунка: Учебник для профессиональных учебных заведений. — М.: Высшая школа, 1994.